

ВОЛОДИМИР САВЧЕНКО: «БЕЗ ТЕАТРУ НЕ ЖИТИМУ»

24.11.2015

У суботу, 21 листопада, в театрі ім. Кропивницького відбулася прем'єра вистави «Наймичка» за п'єсою І. Карпенка-Карого, постановку здійснив заслужений артист України Володимир Захарович Савченко, який свого часу обіймав у ньому посаду головного режисера. Ми не могли не скористатися можливістю поговорити з ним про життя та про театр.

Володимире Захаровичу, за першим фахом ви філолог, закінчили харківський університет. У вашому доробку – низка поетичних і прозаїчних книжок, ви навіть літературні переклади робили. Що спонукало вас свого часу отримати режисерську освіту? –
Річ у тім, що мій рідний дядько Микола Васильович Савченко був учнем Курбаса. Із нашого Брусилівського району Житомирської області Микола поїхав у Київ, бо дуже любив театр, – це десь у двадцятих роках, коли Леся Степановича запросили викладати у музично-драматичній школі імені Миколи Лисенка. Лесь Курбас узяв невелику групу акторів, які потім стали серцевиною творчого осередку його молодого театру, а потім уже «Березолю». Тому я, мислячи, що теж хочу бути тільки актором, із села Ястребенька Брусилівського району на Житомирщині поїхав у Харків до свого дядька. Нашого батька вбили там же, у селі, то мама мене відправила на розсуд дядька Кіндрата (це його перше ім'я за церковними книгами). Але його дружина, Ніна Петрівна Чумихина, надзвичайно ерудована жінка, котра знала чотири іноземні мови й викладала в інституті іноземних мов, сказала: «Коля, в фамилии Савченко хватит одного артиста – тебя. Пусть мальчик получит приличное университетское образование». Бажання бути актором десь у душі залишилось, але я відчув, що потрапив у руки авторитарної

жінки, яка знала, що таке доля і актора, і режисера. І вона силою волі протягом місяця по десять-дванадцять годин готувала мене до вступу в університет, що, на щастя, було успішним, і я закінчив українське відділення філологічного факультету Харківського університету імені Максима Горького, а пізніше вже імені Василя Назаровича Каразіна. – Здобувши філологічну освіту, я, тим паче, переконався, що без театру не житиму. У гуртожитку на вулиці Студентській, 5/2 у Харкові, де я жив з незабутнім Григором Тютюнником, з Надією Світличною (1936–2006, учасниця руху шістдесятників, правозахисниця, публіцист, мемуарист, журналіст. Член Закордонного представництва Української Гельсінської групи, редактор-укладач «Вісника репресій в Україні» (США), лауреат премії імені Василя Стуса, Державної премії України імені Тараса Шевченка.– Авт.), я був у товаристві літературно-перспективному, але подумав, що, окрім театру, я іншого майбуття для себе не бачу. Тому, відпрацювавши один рік на викладацькій роботі в Харківському текстильному технікумі, приїхав до Києва і влаштувався в науково-методичний кабінет культурно-освітньої роботи міністерства культури. І там рік проробив. А тоді співробітниця інституту підвищення кваліфікації Неля Корнієнко, за якою дуже упадав Лесь Танюк, познайомила мене з ним, і він ще цілий рік готував мене до вступу до театрального інституту. І я поступив туди.

Вам довелося працювати в чотирьох театрах, ви зробили біля ста вистав і концертних програм. Чи є серед них такі, які найбільш запам'яталися? –

«Балладина» Юліуша Словацького в івано-франківському театрі в перекладі Бориса Тена. Художник був з Москви – Долманов, дуже талановитий. Коли ми поставили «Балладину» до фестивалю польської драматургії на українській сцені, Михаїл Швидкой, такий собі чиновничок у плащiku, був присланий з Москви в Україну, щоб подивитися. Він подивився виставу, мені нічого не сказав, а через два тижні приходить з Москви урядова телеграма на обком партії – викликають мене для вручення цілого ряду дипломів за визначну

постановку «Балладини» Юліуша Словацького. Адже цієї п'єси після Вахтангова у Москві, у студії Костянтина Станіславського, ніхто не ставив! Станіславський бував у Вахтангова на репетиціях і зробив такий ґрунтовний аналіз цієї п'єси, і я не міг не скористатися цим, тому що я два роки був стажером Художнього театру в Москві під керівництвом Олега Миколайовича Єфремова. –

Багато років ви займали посаду головного режисера театру Кропивницького. Чи слідкували ви за його життям після того, як змінили місце роботи? –

Стежив. У мене залишилася болюча рана від розлуки з театром, з землею корифеїв. Але я вимушений був із – сім'єю, з дітками переїхати у Житомир, фактично на свою батьківщину, адже від Житомира до мого рідного села Ястребеньки 70 кілометрів. Там батьки й уся родина похоронені. А потім мене запросили на посаду головного режисера Житомирського обласного телебачення, і я п'ятнадцять років як головний режисер очолював його. Ми створювали й глибинні краєзнавчі програми, саме тоді почали звучати імена і Мазепи, і Виговського, і Самойловича – адже гетьман Виговський і Самойлович народились на Житомирщині. Як виникла ідея знову зробити постановку вистави в театрі корифеїв і чому саме «Наймичку»? –

Рівно тридцять років я не приїздив до Кіровограду, були актори, які приїздили до Житомира, розказували, я розпитував, я листувався з Іваном Васильовичем Кравцовим, з Володимиром Смичеком ми довго спілкувалися. Я дуже шкодував за розривом творчого спілкування із таким могутнім актором, як народний артист України Георгій Семенов. А п – ять років тому в мене виникло бажання приїхати на «Вересневі самоцвіти» – мене запросив Михайла Ілляшенко. Я приїхав – і виявляється, мене тут пам'ятають, особливо старше покоління. Як пішло на Хуторі «Надія» відлуння, що Захарович приїхав, то я собі подумав: «Еге, я не вигнаний, а для певного складу, для певної категорії свій» – і не міг душею не погорнутися і до Хутора «Надія», і до того театру, який зараз воістину гідний і архітектурно, і творчо того, що пан Курман дуже солідні, ґрунтовні, високопрофесійні вистави ставить. Тому й виникла ідея щось таке зробити.

А чому саме «Наймичка»? Тому що саме 130 років тому у вигнанні в Новочеркаську Карпенко-Карий написав «Наймичку». І я відчув, що така дата не може не привернути увагу. Ця п'єса давно вабила мене, вона глибоко психологічна, навіть драматична. Але коли я приїхав раз, другий і багатьох акторів побачив у інших роботах, то відчув, що тут є творча акторська основа, з котрою можна подужати таку складну психологічну драму.

Володимире Захаровичу, ви вже в такому поважному віці, і можна було б відпочивати. Чим заповнене сьогодні ваше життя? –

Я ще й досі працюю на телебаченні, веду літературно-мистецькі передачі – переважно як автор і режисер. А ще мене запросили, і я читаю казки дітям. Ще я викладаю в інституті культури та мистецтв – це виш з театральним, музичним факультетами, дизайнерським... Тобто ще не час сидіти вдома. –

А потім була вистава. Ми навмисне не будемо нічого розповідати й тим більш аналізувати. Виставу потрібно дивитися самому, проживаючи її, співчуваючи її героям, плакати й сміятися, а потім, після того, як відлунують бурхливі оплески та виклики «Браво!!!», знов і знов подумки повертатись до якихось моментів, що запали в самісіньке серце...

Ольга Березіна, фото Павла Волошина, «УЦ».